

Årsrapport 2023

Vi gör RFSL tillsammans!

RFSL är en viktig röst för communityt. Vi arbetar ständigt för att förbättra förutsättningarna för hbtqi-personer att vara en del av samhället. Under 2023 har vi gjort detta trots en skakig omvärld.

2023 var året då ifrågasättandet av hbtqi-personers rätt att vara sig själva, våra kulturuttryck och vår synlighet började ifrågasättas på bredare front. Inte minst transpersoners rättigheter ifrågasattes såväl hemma i Sverige som utomlands.

Vi ser ett ökat motstånd på alla plan. På kommunal nivå ser vi ett ifrågasättande av våra kulturuttryck och vår rätt att synas och ta plats. Det kan handla om att flagga med regnbågsflaggan eller att dragqueens läser sagor för barn. Vi ser också en ökande hotbild. I Europa ser vi inskränkningar av rättigheter, som i Italien där föräldrar fråntagits sina föräldraskap retroaktivt. Internationellt ser vi också en oroande utveckling i länder som Uganda och Ghana men också USA där vissa delstater rullar tillbaka rättigheter i en takt som oroar.

Det här är en utveckling som behöver stoppas och som visar att starka motkrafter behövs. Att RFSL behövs. Det krävs att vi sluter upp och bygger en stark rörelse, där vi är solidariska med varandra. För att vara starka krävs att vi tillsammans står upp för våra rättigheter. Därför är det nu särskilt viktigt att vi tillsammans står upp för transpersoners rättigheter. Det är en fråga om allas vår rätt att få vara oss själva.

En ny könstillhörighetslag upptog mycket av vår tid under 2023. Nu ser det ut att som att lagen moderniseras under 2024 vilket vore glädjande och ett steg framåt. Det räcker dock inte. Vi vill att lagen ska bygga på självbestämmande. Därför kommer vi att behöva fortsätta detta arbete med att lättare kunna ändra juridiskt kön. Oroande i sammanhanget är hur debatten har förts. Jag skulle vilja säga på ett för svenska förhållanden ovärdigt sätt. Motståndare till en ny könstillhörighetslag har spridit rykten, halvsanningar och direkta osanningar. De har farit med känslor och skrämsel, något vi måste bemöta med fakta och lugnt förnuft.

Vi har också drivit andra viktiga politiska frågor. Vi har arbetat på olika sätt för att lyfta behovet av ett förbud mot omvändelseförsök av hbtqi-personer. Vi har också arbetat för att lyfta fram den bristande rättssäkerheten för hbtqi-personer som söker asyl. Det är viktigt att hbtqi-personer har rätt till samma rättssäkerhet som alla andra i sina kontakter med svenska myndigheter.

Jag är också stolt över all den verksamhet som genomförts i RFSL. Vår medlemsrörelse står stark och våra avdelningar arbetar outtröttligt i vardagen för att

skapa förändring, för att bygga vår rörelse. Vi har också vårt fina förbundskansli som genomför otroligt mycket bra verksamhet som bidrar till ett starkare community. Ni kan läsa om all den här verksamheten i den här rapporten. Trots en dystert utveckling skulle jag vilja hävda att 2023 varit ett år då vi flyttat fram våra positioner, vilket jag är stolt över. Vi har haft kongress då vi kommit samman och värnat våra demokratiska principer. Vi har också tillsammans bestämt vad som ska vara vägledande för vår politik i vår politiska plattform. Vi har fattat beslut om vad som ska vara vägledande för våra verksamheter. Det är viktigt. Vi har tillsammans byggt vår gemensamma rörelse.

Vi har mitt i allt också börjat lägga grunderna för att stärka RFSL för framtiden. Vi har utvecklat våra verksamheter, till exempel genom att stärka trygghet och säkerhet i våra avdelningar, vilket är en grundbult för vårt arbete. En viktig pusselbit som jag är extra glad över är att vi under året rekryterade vår första generalsekreterare någonsin: **Tawar Dabaghi**. Tillsammans med förbundsstyrelsen har hon redan börjat med att sätta en struktur för en effektivare styrning av RFSL. Det här kommer att stärka RFSL och säkra att vi står stadigt i framtiden. RFSL har också börjat lägga grunderna för nya sätt att verka. Vi ska bygga partnerskap med andra aktörer, med näringslivet och hitta nya samarbeten. Det är ett viktigt arbete som vi kommer att behöva fortsätta utveckla. Tillsammans med det här har vi ökat antalet givare vilket är glädjande.

RFSL är en organisation som spänner över flera olika verksamheter som organiseras på olika sätt. Vi arbetar på olika sätt, med olika förutsättningar och på olika håll i landet, men det viktiga är att vi alla kompletterar varandra. Vi ska verka tillsammans som en organisation, med en tydlig röst och igenkänning. Vi är alla med och bygger upp en rörelse som står upp för starka, orubbliga värderingar om alla människors rätt att få vara sig själva. Vi bygger ett bättre och tryggare Sverige och en vardag där hbtqi-personers rättigheter respekteras och där ingen lämnas utanför. Vi gör det tillsammans.

Peter Sidlund Ponkala
Han/honom
Förbundsordförande

Redaktör: Lars Jonsson.

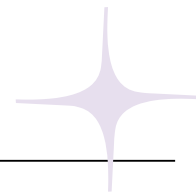
Bildredaktör: Levi Karvonen.

Texter: Lars Jonsson, Levi Karvonen, Zandra Bergman.

Sättning och produktion: Pushing Buttons Kommunikation AB, www.pushingbuttons.se.

Foto fram- och baksida: Josefin Mattsson från Prideparaden i Stockholm, augusti 2023.

RFSL i översikt

7838 medlemmar

RFSL är en medlemsorganisation som drivs av och för medlemmar. Tillsammans har vi en starkare röst för hbtqi-personer i Sverige och i världen.

34 avdelningar

Som medlem är du också med i en avdelning beroende på vart i landet du bor. Avdelningarna finns från Malmö i söder till Norrbotten i norr. De driver självständigt sin verksamhet och har egna styrelser och stadgar.

Kongress

Kongressen samlas vartannat år. Då röstar vi medlemmar om RFSL:s verksamhet och framtida arbete.

På kongressen väljer vi också

- » Förbundsstyrelse
- » Revisorer
- » Valberedning

Ledningsgrupp

Enheter

Nationell • Internationell • Ekonomi
Utbildning • Kommunikation & påverkan

Förbundskansli

Förbundskansliet arbetar utifrån kongressens beslut, leds av en ledningsgrupp med en generalsekreterare som högste chef och styrs ytterst av förbundsstyrelsen.

RFSL som organisation

RFSL (Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter) finns och gör verksamhet runt om i hela landet. RFSL bedriver även internationellt arbete.

Kongressen, med ombud från RFSL:s avdelningar, hålls vartannat år och är RFSL:s högsta beslutande organ. På RFSL:s kongress i slutet av oktober valdes **Peter Sidlund Ponkala** till ny förbundsordförande och **Petra Douhane** till ny vice förbundsordförande. Från april fungerade Peter Sidlund Ponkala som tf förbundsordförande. Detta eftersom **Trifa Shakely**, som varit förbundsordförande sedan 2021, valde att avgå i förtid.

RFSL:s förbundsstyrelse, vald av kongressen, ansvarar för organisationens arbete mellan kongresserna. RFSL:s förbunds kansli, med cirka 50 anställda, arbetar på uppdrag av förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsen och förbunds kansliet ansvarar för att genomföra verksamhet och påverkansarbete inom de ramar som kongressen beslutat att RFSL ska arbeta.

Förbundsstyrelsens uppdrag består vidare av:

- att verka för förbundets långsiktiga utveckling och ekonomiska stabilitet,
- att hålla kontakt med avdelningar och hbtqi-community i övrigt,
- att fatta beslut om sådant som har att göra med verksamhetens mål och inriktning, och
- att beakta strategiska, ideologiska och för förbundet principiella frågor.

Vid årsskiftet 2023/2024 hade RFSL 34 avdelningar och 7838 medlemmar. Medlemmar under 26 år är också anslutna till RFSL Ungdom, som är ett till RFSL knutet ungdomsförbund. Nio av RFSL:s avdelningar bedriver Newcomers-verksamhet (för asylsökande, papperslösa och nyanlända hbtqi-personer) och några avdelningar erbjuder särskild ungdoms- respektive seniorverksamhet.

Förbunds kansliet är indelat i fem olika enheter (nationell, internationell, kommunikation, ekonomi samt ett utbildningsbolag) under ledning av en gene-

ralsekreterare. Fram till december var **Fredrik Nilsson** tillförordnad verksamhetschef. I december tillträdde **Tawar Dabaghi** som generalsekreterare. Detta är en nyinrättad roll som delvis motsvarar den funktion som en verksamhetschef haft. Förbunds kansliet har ett brett uppdrag att arbeta med stöd och insatser till flera olika målgrupper: styrelse, avdelningar, medlemmar, hbtqi-communityt, asylsökande, brottsoffer, allmänhet, beslutsfattare, finansiärer, samarbetspartners, aktivister i andra länder, med flera. Förbunds kansliet är ett kunskapscentrum i hbtqi-frågor som arbetar med ett stort antal frågor av varierande karaktär samt tar fram egenproducerat informations- och utbildningsmaterial. RFSL är remissinstans till olika relevanta betänkanden från statliga utredningar och olika föreskrifter från myndigheter. 2023 lämnade RFSL in fem olika remissvar. En betydande utbildningsverksamhet bedrivs genom det av RFSL helägda RFSL Utbildning AB, med både offentlig verksamhet, i form av myndigheter, kommuner och regioner, och företag som uppdragsgivare.

I det påverkansarbete som bedrevs under 2023 lades särskilt fokus på att arbeta för att det skulle införas en ny könstillhörighetslag där ändring av juridiskt kön utgår från individens självbestämmande.

Tawar Dabaghi tillträdde som generalsekreterare under 2023.

Prioriterade sakfrågor 2023

RFSL arbetade intensivt under 2023 med dessa tre frågor.

Ny könstillhörighetslag

Vad handlar det om?

RFSL menar att det behöver bli betydligt enklare att ändra juridiskt kön. Den som idag vill ändra juridiskt kön behöver ha varit i kontakt med ett utredningsteam i minst två år innan en ansökan, med ett läkarintyg, kan skickas in till Socialstyrelsens Rättsliga Råd och hela processen att ändra juridiskt kön tar ofta sju år. Åldersgränsen är 18 år. Ändring av juridiskt kön bör istället bli en enkel administrativ process som utgår från individens självbestämmande och åldersgränsen bör sänkas. Det bör vara helt upp till behandlande läkare att, i samråd med patienten, fatta beslut om vilka könsbekräftande behandlingar och ingrepp som behövs.

Hänt under 2023: RFSL träffade sjukvårdsminister **Acko Ankarberg Johansson** (KD) och ledamöter i riksdagens socialutskott från S, M, KD och L. I samarbete med Amnesty gjordes en namninsamling för en könstillhörighetslag baserad på självbestämmande. RFSL tog även initiativ till ett uppdrag för en moderniserad könstillhörighetslag som över 50 olika civilsamhällsorganisationer skrev under. Regeringspartierna M och L meddelade under hösten att de skulle gå vidare på egen hand i riksdagen, utan KD, för att genomföra en ny könstillhörighetslag. Deras lagförslag innehöll flera förbättringar men tyvärr ingick inte att det enbart är den enskildes självbestämmande som ska vara styrande vid ändring av juridiskt kön. Det föreslogs att en ändring av juridiskt kön skulle föregås av "en väsentligt förenklad prövning". Det som ska prövas är om det kön som framgår av folkbokföringen inte stämmer överens med personens upplevda könsidentitet och om det kan antas att personen kommer leva i sin könsidentitet "under överskådlig tid". En utredning utförd av läkare eller psykolog ska utgöra grund för en ansökan om att ändra juridiskt kön. Kraven för att få tillgång till könsbekräftande vård förändras inte med lagändringen. 16 år föreslogs bli ny åldersgräns för att ändra juridiskt kön.

Förbud mot omvändelseförsök

Vad handlar det om?

Omvändelseförsök innebär att en person utsätts för påtryckningar att ändra eller dölja sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sina könsuttryck. Enligt en rapport från MUCF från 2022 har så många som 18 procent av unga hbtq-personer någon gång utsatts för detta. Konkret kan det handla om att utsättas för upprepade krav, förenade med hot om till exempel uteslutning ur en gemenskap, på att förändra sin sexuella läggning, sin könsidentitet och/eller sina könsuttryck, religiös förbön eller besök hos en religiös ledare eller en uppfostringsresa utomlands. RFSL anser att ett särskilt förbud mot omvändelseförsök bör införas som täcker alla former av omvändelseförsök.

Hänt under 2023: I början av juli föreslog den statliga utredare som bl.a. haft i uppdrag att överväga kriminalisering av omvändelseförsök att något förbud inte skulle införas. Utredningen menade att handlingar som inte redan är straffbara inte kunde "anses tillräckligt allvarliga för att motivera en kri-

minalisering." RFSL uppmanade regeringen att ändå gå vidare med att kriminalisera omvändelseförsök. I det remissvar på utredningen som RFSL lämnade in till Justitiedepartementet framfördes stark kritik mot utredningens ovilja att föreslå ett förbud. Att regeringen behöver gå vidare i frågan togs också upp vid en uppvaktning i november med justitieminister **Gunnar Strömmer** (M).

Rättssäkerhet i asylprocessen

Vad handlar det om?

RFSL har i två olika rättsutredningar, framtagna av RFSL:s asylrättsjurist, kunnat påvisa att migrationsmyndigheterna avslår asylansökningar från skyddsbehövande hbtqi-personer i strid med svensk och internationell rätt. I utredningarna framgår: att rätten till individuell prövning och objektiv bedömning inte blir uppfyllda i hbtqi-asylärenden, att otillåtna krav på att asylsökanden i sitt hemland ska försöka dölja att hen är hbtqi-person, för att undvika förföljelse, fortfarande förekommer, och att det ställs krav på inre känslprocesser och risköverbägganden vid en trovärdighets- och tillförlitlighetsbedömning som uteslutande baseras på stereotyper och fördomar om hbtqi-personer.

Hänt under 2023: RFSL har bl.a. krävt att regeringen tillsätter en utredning för att se över rättssäkerheten i hbtqi-asylärenden och att Migrationsverket ges en tydlig instruktion om kvalitetssäkring i utredning, prövning och bedömning av hbtqi-asylärenden. Detta framfördes också till migrationsminister **Maria Malmer Stenergard** (M) under en uppvaktning av henne i slutet av maj. I augusti publicerade RFSL en uppföljande rättsutredning, baserad på 1360 beslut och domar i hbtqi-asylärenden, som inte visade att någon förbättring skett av rättssäkerheten i de juridiska bedömningarna sedan den första rättsutredningen gjordes 2020. I november gav regeringen Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av rättssäkerheten i asylprocessen, bl.a. av asylärenden som rör hbtqi-personer. Statskontoret ska återkomma med förslag på åtgärder för stärkt kvalitet, enhetlighet och rättssäkerhet.

Medlems- och avdelningsarbete

Genom att ge stöd till RFSL:s 34 avdelningar och olika medlemsnätverk verkar RFSL för att stärka och utveckla avdelningarna och nätverken samt att stimulera ett hållbart engagemang. Bland de olika medlemsnätverk som erbjuds finns seniornätverket, biplusnätverket och nätverket Stolta föräldrar. Stöd sker genom bl.a. digitala och fysiska träffar och utbildningar, administrativt stöd och personlig kontakt. Inom Facebook-gruppen "Aktivist javisst" kan aktiva inom avdelningar och förbundet dela information om aktuella frågor och aktiviteter. Någon från antingen förbundsstyrelsen eller förbundskansliet deltog under året på de flesta årsmöten (27 st.) i RFSL:s aktiva avdelningar.

Ledar- och mentorskapsprogrammet Rainbow Academy, som riktar sig till hbtqi-personer under 40 år, startades i samarbete med RFSL Ungdom. Det syftar till att stärka och utveckla det ideella ledarskapet hos framtida ledare i hbtqi-rörelsen. Målet är att ge rörelsens framtida ledare möjlighet att utöka och bygga på sin kompetens inom områden som hållbart engagemang, värdebaserat ledarskap, konflikthantering, hbtqi-personers livsvillkor och projektledning.

De största avdelningarna fick under året tillgång till och utbildning i verktyget MarketingCloud, en del av systemet Salesforce där RFSL:s medlemsregister hanteras, för att skicka nyhetsbrev och sms till sina medlemmar. Under året pågick också ett arbete med att ta fram en ny visuell identitet för RFSL. I den processen samlades avdelningarnas behov och önskemål in.

De arrangemang som hölls som riktade sig till alla avdelningar var:

- RFSL:s kongress i Stockholm den 27-29 oktober, med 63 ombud från avdelningarna.
  - RFSL:s vårkonferens i Karlstad den 21-23 april.
- Därutöver hölls fem regionala konferenser och fyra digitala träffar för avdelningsordförande.

Avdelningsstödet är en av de delar av RFSL:s verksamhet som huvudsakligen finansieras av ett organisationsbidrag till hbtqi-organisationer som fördelas av myndigheten MUCF. RFSL erhöll 2023 4,38 miljoner kronor i organisationsbidrag. För Rainbow Academy erhöles 80 000 kr i bidrag från Stiftelsen Konung Gustav V:s 90 årsfond.

Projekt som under 2023 bedrivits

Det ettåriga projektet *Strategier för att motverka och hantera hat och hot med homo-, bi- och transfobiska motiv* avslutades under året. Projektet finansierades av MUCF, med ett bidrag på 1,78 miljoner. Syftet med projektet var att stärka hbtqi-rörelsen mot bakgrund av den typ av hot och hat som riktas mot aktiva.

Genom projektet kunde flera avdelningars kapacitet stärkas kring säkerhet, bl.a. genom att samverka inleddes med brottsofferstödjande och brottsförebyggande aktörer. Parallellt med projektet har RFSL ingått ett samarbete med säkerhetsföretaget Verisure. Inom det samarbetet stärktes säkerheten för RFSL-avdelningar med föreningslokaler. Larmutrustning, som under en längre period kommer vara kostnadsfri för avdelningen, kunde installeras i sex föreningslokaler.

Behov som RFSL:s medlems- och avdelningsarbete svarar mot

Den personliga insatsen i engagemanget och känslan av tillhörighet är ofta hög inom RFSL, eftersom det är en så central del i aktivisters liv och identitet. Det finns ett grundläggande behov av stöd till förtroendevalda på avdelningsnivå, för att upprätthålla en välfungerande föreningsdemokrati. RFSL:s medlemmar har ett behov av att kunna erbjudas trygga och inkluderande verksamheter. Förbundets avdelningsarbete har som roll att stödja avdelningarna i att erbjuda detta.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s medlems- och avdelningsarbete

Det stöd RFSL:s avdelningsarbete erbjuder är anpassat efter varje enskild avdelnings behov. Det coachande förhållningssättet hjälper aktiva att hitta sina egna styrkor och verktyg för att kunna hantera utmaningar på egen hand. Avdelningsstödet innebär också att skapa tillfällen till möten avdelningarna emellan för utbyte av erfarenheter och idéer för hållbara och relevanta verksamheter lokalt.

En utmaning är ett växande politiskt motstånd mot hbtqi-frågor lokalt och regionalt som påverkar avdelningarnas förutsättningar för engagemang. Förtroendevalda vittnar om rädsla och olika anklagelser från lokala politiker. Det är en allvarlig samhällsutveckling som ställer krav på vårt arbete framöver. RFSL är också en organisation med många avdelningar, vilket kan skapa utmaningar i att få förbund och avdelningar att dra åt samma håll. Efter pandemin vittnar många inom föreningslivet om att engagemang och organisering ser lite annorlunda ut, vilket gör att vi behöver jobba ännu mer för att bättre fånga upp engagerade personer och att attrahera och behålla nya aktivister.

Resultat under 2023

- » **En ny RFSL-avdelning** startades: RFSL Alingsås.
- » **Ett avdelningsbrev**, med information till RFSL:s förtroendevalda och anställda, skickades ut nio gånger. *Parad* skickades ut till alla RFSL:s medlemmar, månadsgivare och personer som nyligen varit medlemmar, sju gånger.
- » **RFSL:s avdelningsfond**, från vilken avdelningar kan söka stöd till medlemsutvecklande verksamheter, delade ut 100 000 kr till sju olika avdelningar.

“Det är min tur nu”

Richard Aspegren
Ordförande i RFSL
Malmö / Präst

Varför engagerade du dig i RFSL?

- Jag engagerade mig i RFSL i Malmö och det blev så att jag blev ordförande. Jag har velat göra det här länge, men det har inte funnits tid med mitt jobb och andra saker. RFSL har betytt enormt mycket för hbtqi-rörelsen, för att vi befinner oss där vi gör. Det är en rörelse som alltid är i rörelse. Som fortsätter att växa. Det är naturligt att engagerade människor engagerar sig en period av sitt liv. Det måste hela tiden finnas en påfyllning och det är min tur att vara påfyllning nu.

Vad är du mest stolt över i RFSL Malmö?

- Det är att vi är eniga i vår vision om att expandera. Vi vill få fler medlemmar, men för att få fler medlemmar måste det finnas aktiviteter. Vi har nyligen fått tag på en ny lokal som ligger centralt i Malmö. Vi vill skapa ett vardagsrum för Malmös hbtqi-community där vi kan anordna olika grejer: allt från föredrag till roliga kvällar.

Varför är RFSL viktigt?

- RFSL är den främsta plattformen som bevakar, försvarar, utvecklar hbtqi-communityts frågor i samhället. RFSL är basen och grunden för rörelsen. Utan RFSL är det mycket annat som faller. Det vill jag bidra till att förstärka.

Vilken är den viktigaste politiska frågan just nu?

- Det är trist att behöva säga att vi behöver stå upp och försvara de positioner vi uppnått. Det andra jag tycker är viktigt att arbeta med är omvändelseförsök som pågår, bl.a. i religiösa sammanhang. Som präst är det viktigt för mig att vara med och påverka i den frågan.

Kongress 2023

RFSL höll sin kongress i slutet av oktober. Kongressen fastställde en ny politisk plattform och fattade beslut om att asexuella och aromantiska ska vara målgrupper som RFSL arbetar för.

Över 60 kongressombud, från en stor del av RFSL:s avdelningar, samlades den 27-29 oktober i Stockholm. Detta för att bl.a. välja förbundsstyrelse och ta ställning till en ny politisk plattform för RFSL. Kongressen kom fram till att RFSL:s ledord, i den politiska plattformen, ska vara jämlikhet, hållbarhet och solidaritet. I den politiska plattformen under "Jämlikhet" står det nu bl.a.: "Ett ojämlikt samhälle med snäva normer och föreställningar om hur människor kan vara begränsar människors frihet, vilket vi alla förlorar på. Därför måste kunskapsnivån i hbtqi-frågor höjas i alla delar av samhället. Synlighet, delaktighet, och jämlikhet är grundpelare för ett demokratiskt samhälle..." Den politiska plattformen ska kompletteras med tematiska politiska program på olika områden. Dessa kommer att fastställas av förbundsstyrelsen.

Kongressen beslutade också, utifrån en motion från RFSL Malmö, att inkludera asexuella och aromantiska bland de målgrupper som RFSL arbetar för. Förbundsstyrelsen fick uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som ska titta på hur RFSL:s målgrupper gemensamt och samlat kan benämnas.

Till förbundsordförande valdes **Peter Sidlund Ponkala** från Stockholm, som innan varit vice förbundsordförande sedan 2021. Ny vice förbundsordförande blev **Petra Douhane** från Lund. Hon har en bakgrund som vice ordförande i Öppna Moderater och har varit särskilt engagerad i transfrågor. Till ny förbundskassör valdes **Vix Herjeryd**, som tidigare varit ordförande i Stockholm Pride.

Petra Douhane
Vice förbundsordförande
i RFSL

“Högst upp på min lista står en ny translag”

Petra Douhane antar gärna nya utmaningar. En av de senaste är att bli RFSL:s vice förbundsordförande.

RFSL:s kongress valde Petra till ny vice förbundsordförande. Inom RFSL är hon förhållandevis ny, men inte inom hbtqi-rörelsen. Hon har under flera år varit engagerad i transfrågor och har tidigare samarbetat med RFSL inom projektet *Idrott för alla kroppar*, som handlade om att underlätta för transpersoners idrottande. I sin beskrivning av Petra lyfte RFSL:s valberedning fram en strategisk förmåga och god förståelse för politiska beslutsprocesser. Som fritidspolitiker för Moderaterna är hon bl.a. ledamot i kommunfullmäktige i Lund och tidigare var hon vice ordförande i Öppna Moderater.

Vad hoppas du kunna uträtta som vice förbundsordförande?

- Högst upp på min lista står en ny translag - en lag som fokuserar på självbestämmande!

Vilka utmaningar har RFSL under kommande år?

- Organisatoriskt ser jag att det finns en del att göra kring medlemsvård, medlemssystem och att göra engagemang i RFSL mer tillgängligt för alla och att det är tydligt vad olika engagemang innebär. I RFSL ska alla som vill kunna engagera sig, känna sig välkomna och inkluderas. Generellt behöver vi alla se till så att vi inte tappar mark i våra frågor. Starka vindar kan blåsa hårt men kärlek ska alltid vinna. Vi behöver också sprida mer kunskap då brist på kunskap skapar utanförskap.

Kommunikationsarbete

Trovärdighet är ett av ledorden för RFSL:s kommunikation. Under 2023 ökade den uppmätta synligheten för RFSL i media. RFSL:s sociala media-kanaler, som främst utgörs av Facebook och Instagram, fick samtidigt ett ökat antal följare.

På RFSL:s förbundskansli finns en kommunikationsenhet, med sju anställda, som ansvarar för RFSL:s externa kommunikationsarbete. Ansvaret omfattar bl.a. pressarbete, omvärldsbevakning, innehåll i sociala medier, visuell identitet och RFSL:s hemsida. Inom enheten samordnas även RFSL:s påverkansarbete och ges stöd till RFSL:s avdelningar. Kommunikationsarbetet utgår från att vi ska vara relevanta, kunniga, engagerade och trovärdiga. En målsättning är också att kommunikationen ska vara saklig, tillgänglig och intresseväckande.

En metod för att utvärdera kommunikationsinsatser är att mäta dess räckvidd, ett begrepp som beskriver hur många som har exponerats för organisationens budskap eller innehåll. Följande räckvidd uppmättes 2023 för mediainnehåll där RFSL:s budskap syntes.

Omnämmanden i media

RFSL hade 1 miljard i total räckvidd när det gäller omnämmanden i media under 2023. Under året ökade RFSL:s totala räckvidd. Det var framför allt både räckvidden och PR-värdet i talad media som ökade, när det gäller PR-värde från ett PR-värde på 30 miljoner 2022 till 45 miljoner 2023. Det motsvarar en ökning med 50 procent. RFSL:s genomslag är varje år som störst under Stockholm Pride. RFSL omnämndes under årets Pridevecka i Stockholm i talad media vid 470 tillfällen, med en räckvidd på 23 miljoner och till ett PR-värde av 14 miljoner.

Genomslag i sociala medier

Under 2023 effektiviserades arbetet med sociala medier, med färre inlägg men bättre resultat. Över 20 procent av inläggen 2023 nådde över 6 000 i räckvidd, jämfört med under 10 procent 2022. RFSL:s mest spridda inlägg under året var ett inlägg som uppmärksammade att Estland införde samkönade äktenskap, som hade över 266 000 i räckvidd. RFSL:s plattformar fortsatte även att växa. På Instagram nådde RFSL över 15 000 följare.

Debattartiklar

RFSL fick 24 debattartiklar publicerade under 2023, jämfört med 18 stycken under 2022. Den totala räckvidden på debattartiklarna var 38,5 miljoner. Mest framgångsrik var den artikel som RFSL och RFSL Ungdom fick publicerad i *Aftonbladet* på internationella dagen mot hbtqi-fobi (IDAHOT) den 17 maj, som hade 6,1 miljoner i räckvidd.

Asyl, migration och Newcomers

RFSL:s arbete med asyl och migration består av:

- juridiskt arbete,
- politiskt påverkansarbete och utbildning, och
- RFSL Newcomers.

Det juridiska arbetet utförs av RFSL:s asylrättsjurist. Det består främst av juridisk rådgivning till enskilda hbtqi-asylsökande, Newcomers-grupper, migranter, papperslösa, anhöriga och juridiska ombud eller andra kontaktpersoner till individer som söker uppehållstillstånd på olika grunder. Det politiska påverkansarbetet består delvis av rättsliga granskningar av migrationsmyndigheternas juridiska bedömningar av asylärenden där sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck utgör grunder för skydd. De utbildningar som genomförs externt och internt riktar sig bl.a. till statliga, privata och ideella aktörer, såsom handläggare och beslutsfattare på Migrationsverket, jurister och advokater som företräder asylsökande, vårdpersonal, organisationer, juriststudenter och andra professionella som möter migranter i sitt yrke.

Newcomers är RFSL:s nationella nätverk för och med asylsökande och papperslösa hbtqi-personer. Newcomers finns på nio orter runt om i landet. Inom Newcomers kan deltagare dela erfarenheter, knyta kontakter och få värdefull information om det svenska samhället. De lokala grupperna kan erbjuda både sociala mötesplatser och viss stödverksamhet. Annan verksamhet som förekommer inom Newcomers är språkundervisning och hälsorådgivning.

Asylarbetet och Newcomers finansieras till största delen av RFSL:s organisationsbidrag och av insamlade medel, där det ingår en donation från IKEA som är avsedd för Newcomers. Under andra halvan av 2023 beviljades verksamheten ett tvåårigt ekonomiskt stöd från en internationell fond. I december 2023 beviljades bidrag för ett treårigt projekt från Asyl-

migrations- och integrationsfonden (AMIF). Projektet kommer ha fokus på att kapacitetsstärka både det nationella och det lokala arbetet i asyl- och migrationsfrågor och innebär mer resurser till bl.a. juridiskt stöd och främjande av målgruppens psykiska hälsa.

Arbete som under 2023 bedrivits

I augusti publicerades en omfattande uppföljande rättslig granskning av Migrationsverkets, migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens juridiska bedömningar av hbtqi-asylärenden: *Avslagsmotiveringar i hbtqi-asylärenden - en uppföljning av rättsutredningen*. Rapporten följde upp den rättsutredning som RFSL släppte 2020. Uppföljningen granskade 1360 beslut och domar mellan november 2020 och maj 2023. Den visade att migrationsmyndigheternas trovärdighets- och tillförlitlighetsbedömningar fortfarande baseras på otillåtna stereotypa föreställningar om hbtqi-personer, samt att även andra strikt förbjudna avslagsmotiveringar fortfarande tillämpas i hbtqi-asylärenden. Ett antal rekommendationer riktades till migrationsmyndigheterna och även till regeringen.

Ett flertal genomförda utbildningsinsatser har bidragit till att kunskapshöja och öka kompetensen hos både professionella och ideellt engagerade personer som möter migranter. Utbildningarna bidrar till att ge asylsökande hbtqi-personer bättre förutsättningar att få en så rättssäker asylprocess som möjligt. Den juridiska rådgivning som asylrättsjuristen ger har i flera enskilda fall bidragit till en positiv utgång i asylprocessen, det vill säga att personen beviljats flyktingstatus och uppehållstillstånd.

Newcomers genomförde under 2023 en behovs-inventering av de befintliga Newcomers-verksamheterna runt om i landet. Detta dels i form av en enkät och dels genom telefonsamtal och mejlkorrespondens med enskilda samordnare från Newcomers-grupper. Inventeringen identifierade hälsoinsatser som ett akut behov. Inom målgruppen lever personer ofta i en mycket påfrestande situation med osäkerhet inför framtiden och rädsla för utvisning, samt även med icke-behandlade trauman från flykt och tidigare förföljelse. Mest akut är behoven för transpersoner under asylprocessen, som inte får tillgång till någon könsbekräftande vård. Det identifierades även att Newcomers-verksamheten är sårbar i de fall då den är beroende av enbart ideella volontärer och att det finns utmaningar gällande samordnarnas egna välmående, då de hanterar behov hos en målgrupp som befinner sig i en mycket utsatt och sårbar livssituation.

Behov som RFSL:s arbete med asyl och migration svarar mot

Det juridiska asylarbetet svarar mot ett omfattande behov av juridisk rådgivning och hbtqi-kompetent representation vid ansökan om asyl och uppehållstillstånd. Det finns även ett omfattande behov av kunskap om ens egna rättigheter som hbtqi-asylsökande, nyanländ eller papperslös i Sverige. Vidare finns ett behov av ökad kunskap hos professionella, statliga myndigheter och ideella organisationer om asylprövningen för hbtqi-personer. Lagstiftande politiker behöver ökad kunskap om hur statliga myndigheter inte följer svensk och internationell rätt vid utredning, prövning och bedömning av hbtqi-asylskäl, vilket leder till att Sverige utvisar skyddsberättigade hbtqi-asylsökande till förföljelse.

Behov som RFSL:s arbete med Newcomers svarar mot

Att kunna erbjuda en trygg och välkomnande mötesplats, och en fördomsfri miljö, där målgruppen kan få vara sig själva utan rädsla för repressalier, är utgångspunkten för Newcomers. Vidare förmedlas korrekt information kring målgruppens rättigheter under asylprocessen. Den information om det svenska samhället som förmedlas spelar en betydande roll för asylsökande som inte alltid får rätt stöd och information vid ankomsten till Sverige. Vidare kan Newcomers erbjuda enskilda att vara en del av en gemenskap, med sociala aktiviteter, som motverkar social isolering under asylprocessen. Att vara en del av Newcomers kan vara ett steg för att i ett tidigt skede bryta ett utanförskap.

Styrkor och utmaningar med arbetet med asyl/migration och Newcomers

En övergripande styrka i asylarbetet är att det består av flera olika samverkande delar. Verksamheten inom Newcomers på lokal nivå är uppbyggd av kvalificerade personer och det finns en styrka i att den både erbjuder mötesplatser och konkret stöd vid behov. Inom Newcomers finns också en stark känsla av solidaritet med varandra bland de samordnare som finns runt om i landet.

De statliga myndigheternas fortsatta rättsosäkra och ofta otillåtna avslagsmotiveringar i hbtqi-asylärenden är en drivkraft för att fortsätta arbetet, juridiskt och politiskt, för att öka rättssäkerheten för asylsökande med rätt till skydd. När politiker, personer inom civilsamhället och personer som bistår asylsökande nås av RFSL:s beskrivning av den rådande rättsosäkerheten leder det, efter en första upprördhet, ofta till samarbeten och olika insatser som kan bidra till att skapa en ökad rättssäkerhet för hbtqi-asylsökande. RFSL:s utbildningsinsatser inom hbtqi-asylrätt har också en viktig roll att fylla för att nå detta mål.

En stor utmaning är ett ständigt hårdnande politiskt klimat inom asyl- och migrationsområdet, med bl.a. uppdrag till Migrationsverket att prioritera återkallelse av uppehållstillstånd och skyddsstatus. Att hantera detta genom att i rättsutredningar påvisa juridiska fel som inte får förekomma i myndigheternas lagtillämpning ger effekt, även gentemot en regering som annars för en stram migrationspolitik. En utmaning för både det asyljuridiska stödet och RFSL Newcomers är svårigheter med finansiering för ett långsiktigt arbete och beroendet av projektstyrda medel. I den omfattande bidragsansökan som lämnades in till AMIF, och sedan beviljades, stod de lokala Newcomers-gruppernas överlevnad i fokus.

Resultat under 2023

- » Cirka 850 enskilda individer erhöll **juridisk rådgivning** kring sina rättigheter och möjligheter att beviljas skydd och/eller uppehållstillstånd på andra grunder.
- » **Samarbete med hbtqi-specialiserade offentliga biträden** leder till att majoriteten av de asylsökande som ännu inte fått ett biträde när de kontaktade RFSL erhöll hbtqi-specialiserad juridisk kompetens hos något av de biträden som RFSL samarbetar med.
- » Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) beviljade i slutet av 2023 RFSL ett **treårigt projektbidrag**, med projektstart 2024, som gör att de lokala Newcomers-grupperna runt om i landet kommer kunna kapacitetsstärkas och att ansvariga för grupperna får bättre möjligheter att utveckla verksamheten och höja sin kunskapsnivå.
- » I december gav regeringen Statskontoret i uppdrag att göra en **översyn av rättssäkerheten i asylprocessen**, bl.a. av asylärenden som rör hbtqi-personer. Statskontoret ska återkomma med förslag på åtgärder för stärkt kvalitet, enhetlighet och rättssäkerhet. RFSL har länge förespråkade att en sådan översyn görs och i två rättsutredningar pekat på betydande brister, som leder till avslag på otillåtna grunder, i handläggningen av hbtqi-personers asylärenden.

Aino Gröndahl är asylrättsjurist på RFSL.

Internationellt arbete

Kärnan i RFSL:s internationella arbete är att stärka hbtqi-rörelsens kapacitet och stötta organisationer och aktivister med begränsade resurser. Arbetet utgår från ett team av medarbetare på RFSL:s förbundskansli som har ursprung från flera olika länder och bred erfarenhet av att driva hbtqi-frågor.

RFSL samarbetar, inom olika projekt, med partnerorganisationer i Asien, Afrika, Östeuropa och globalt. Totalt hade RFSL under 2023 ett fyrtiotal partnerorganisationer i dessa regioner. Genom påverkansarbete i FN verkar RFSL för att hbtqi-personers mänskliga rättigheter ska respekteras. Att stärka aktivisters och organisationers kapacitet är något som genomsyrar alla olika delar av det internationella arbetet.

RFSL har i sin internationella verksamhet:

- Ett välutvecklat påverkansarbete inom FN, där RFSL aktivt använder sin rådgivande ECOSOC-status som ger tillträde till FN-sammanhang.
- Utbildningsprogram för hbtqi-aktivister globalt inom ledarskap, resursanskaffning och påverkansarbete.
- Stöd till hbtqi-organisering på både gräsrots- och mer etablerad organisationsnivå.
- En budget som 2023 uppgick till ca 41 miljoner, med Sida och Forum Civ som främsta bidragsgivare.

Fyra internationella program har bedrivits:

- *Eastern European Coalition for LGBT+ Equality: Moving Forward Partnership* (finansiär: Sida) är ett regionalt program vars mål är att stärka och stödja hbtqi-aktivister och hbtqi-rörelsen i länder i Östeuropa och Södra Kaukasus. Det har funnits sedan 2014 och är därmed det av RFSL:s internationella program som har varit igång längst. I den kontext där RFSL:s partnerorganisationer verkar förekommer politisk förföljelse, krigstillstånd och omfattande ekonomisk instabilitet. Nuvarande inriktning är att arbeta med grupper inom hbtqi-samhället som har svårare att organisera sig: lesbiska, bi+personer, transpersoner, ickebinära och intersexpersoner. Samarbetet fokuserar på behov som identifieras av partnerorganisationerna själva.

Det kan innefatta organisationsutveckling, stöd i påverkansinsatser, stipendier för språkutbildning och stöd i nödsituationer.

- *Mobilising for Change: Leaving No One Behind* (finansiär: Sida) syftar till att öka respekten för hbtqi-personers rättigheter på global nivå, inom FN, samt att utbilda och stärka hbtqi-aktivister och deras organisationer i det globala syd och öst. Programmet skapar synlighet för hbtqi-frågor i olika FN-sammanhang och möjliggör för aktivister från olika länder att delta i dessa sammanhang. En del av verksamheten består av *Rainbow Advocacy Program*, som är ett 13 månader långt utbildningsprogram för hbtqi-aktivister från det globala syd och öst.
- *Regional movements Advancing LGBTQI Rights* (finansiär: ForumCiv) består av samarbeten med nio olika hbtqi-organisationer i Asien och Östafrika, där målet är att stärka aktivister och regional organisering för hbtqi-personers rättigheter. Inom programmet finns ett tydligt fokus på att ge stöd till grupper som är underrepresenterade inom hbtqi-rörelsen, som lesbiska, transpersoner, intersexpersoner och hbtqi-personer som befinner sig på flykt. De organisationer RFSL samarbetar med arbetar med både nationellt och regionalt påverkansarbete, samt även med exempelvis sexuell och reproduktiv hälsa, transpersoners hälsa, utbildning, ungdomsverksamhet, migration och asylfrågor och stödverksamhet för förbättrad psykosocial hälsa. I de länder där RFSL:s partnerorganisationer verkar finns ofta ett starkt och växande motstånd mot hbtqi-personer, där risken är stor att mötas av våld och förföljelse och bli föremål för utanförskap. En strategi är att ge finansiellt stöd till regionala träffar och regionala nätverk för ökat samarbete och erfarenhetsutbyte mellan hbtqi-aktivister inom olika geografiska regioner.
- *Ukraina-programmet* (finansiär: Svenska Ambassaden i Ukraina och Regnbågsfonden) är RFSL:s program i det krigsdrabbade Ukraina. Programmet fokuserar på att förmedla stöd till att stärka kapaciteten och motståndskraften inom en rad olika hbtqi-organisationer. Fem organisationer, bl.a. Women's association Sphere, Trans*generation och Fulcrum, mottar större bidrag medan åtta organisationer mottar mindre bidrag.

Behov som RFSL:s internationella arbete svarar mot

Motståndet mot hbtqi-personers rättigheter växer på olika platser runt om i världen, vilket leder till att tidigare vunna rättigheter kan gå förlorade. Hbtqi-aktivister och organisationer världen över utsätts för trakasserier, diskriminering, stigma och hot. I över en tredjedel av världens länder finns fortfarande kriminaliserande lagstiftning.

RFSL arbetar aktivt för att synliggöra hbtqi-personers livsvillkor runt om i världen. RFSL kan erbjuda ett långsiktigt och flexibelt stöd med målsättningen att en stabil hbtqi-rörelse ska kunna blomstra i de regioner där RFSL är verksamma. Som en väletablerad och internationellt erkänd organisation deltar RFSL på globala konferenser och i olika mekanismer kring mänskliga rättigheter. Genom denna medverkan kan vi synliggöra hbtqi-personers behov och mänskliga rättigheter samt verka för att dessa ska respekteras. RFSL använder också denna unika position för att stötta aktivister från underrepresenterade regioner och bakgrunder, så att de kan delta på internationella hbtqi-konferenser eller framföra uttalanden i FN-forum och göra sig hörda. Aktiv hänsyn tas till hur olika maktstrukturer samverkar med och förstärker varandra. Exempelvis har hbtqi-organisationer på landsbygden sämre tillgång till resurser och könsnormer och stereotyper leder till att lesbiska, bisexuella och queera kvinnor och transpersoner i större utsträckning lever i fattigdom och utsätts för våld och diskriminering. Den här marginaliseringen skapar barriärer som hindrar grupper från att organisera sig.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s internationella arbete

Som en av världens äldsta fortfarande aktiva hbtqi-organisationer har RFSL en unik möjlighet att skapa förändring och stödja hbtqi-organisationer globalt. Vi har ett brett nätverk av hbtqi-aktivister och organisationer som vi arbetar aktivt med att konsultera. RFSL bygger sin internationella verksamhet utifrån behov som kommunicerats av partners genom förstudier, enkäter och individuella samtal. En central princip är att våra partnerorganisationer ska ha stor makt och autonomi i att själva bestämma innehållet i de projekt och program som finansieras av RFSL. I allt som utförs sätts de behov som organisationer och aktivister har som vi samarbetar med, och de frågor som de önskar driva, i förgrunden.

En av de främsta utmaningarna är det växande globala inflytande som olika konservativa rörelser har, som motsätter sig hbtqi-rättigheter, kvinnors rättigheter, reproduktiva rättigheter och sexualundervisning. Denna globala opposition, som vill kringskära utrymmet för bl.a. hbtqi-personer, är närvarande som en utmaning inom alla de internationella program RFSL driver. En annan utmaning är att krig, kriser och konflikter ofta drabbar grupper hårdare som redan är särskilt marginaliserade, däribland hbtqi-personer. Militära konflikter, som det pågående kriget i Ukraina,

påverkar kraftigt de villkor som hbtqi-rörelsen kan verka inom i länder i flera regioner. Krig och kris gör att behoven ändras snabbt och att aktiviteter som planerats tidigare inte längre går att genomföra eller är relevanta. Flexibilitet är då avgörande för att kunna ställa om och hantera de utmaningar som uppkommer. Vidare rådde det under 2023 fortsatt osäkerhet om omfattningen av den fortsatta finansieringen, som en följd av att regeringen håller på med en omläggning och åtstramning av biståndspolitiken.

Resultat under 2023

- » Två träningsprogram inom Mobilising for Change genomfördes, med **utbildning av 50 hbtqi-aktiver** från globala syd och öst. Inom samma program erhöll elva olika gräsrotsorganisationer finansiering. De delade tillsammans på cirka 750 000 kr.
- » **Antalet regionala partnerorganisationer** i Asien och Östafrika, som RFSL bidrog till finansiering av, ökade från fem till nio, med fem partners i Asien och fyra i Afrika.
- » *Eastern European Coalition for LGBT+ Equality* organiserade i juni Stockholm Queer Conference, som **samlade 40 hbtqi-aktiver** från den östliga regionen. Programmet gjorde det också möjligt för tre partnerorganisationer att besöka Europarådet för att delta i påverkansaktiviteter. Inom detta program erhöll fem organisationer större bidrag och 20 mindre bidrag, som totalt uppgick till 2,5 miljoner.

NORD- OCH SYDAMERIKA

FN/USA

Deltagare från Rainbow Advocacy Program deltog i sin andra utbildningssession i New York i juli 2023. Detta ägde rum samtidigt som FN:s High-Level Political Forum (HLPF) om Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling pågick. 10 aktivister från 9 länder deltog i utbildningen, som fokuserade på att inkludera hbtqi-personer i ramverk för hållbar utveckling. Vid HLPF deltog aktivisterna på event, framförde uttalanden och organiserade möten med olika intressenter.

HBTQI i världen

2023 kantades av flera allvarliga bakslag för hbtqi-personers rättigheter. I Uganda, där en växande hatretorik haft tydliga kopplingar till amerikansk kristen höger, antogs en av världens hårdaste anti-hbtqi lagar. Lagen möjliggör att hbtqi-personer i vissa fall kan dömas till döden. I olika andra afrikanska länder har därefter liknande lagförslag väckts och retoriken mot hbtqi-personer har hårdnat. Motståndet runt om i Afrika innebär en stor utmaning för RFSL:s partnerorganisationer på kontinenten. I Ryssland beslöt landets högsta domstol i november att förbjuda all verksamhet kopplad till hbtqi-rörelsen, vilket gjorde det kriminellt att vara hbtqi-aktivist. Under året infördes det i Ryssland också ett förbud mot att ändra sitt juridiska kön och att ge transpersoner tillgång till könsbekräftande vård.

Det finns även positiva exempel från 2023 på länder som har valt att gå en annan väg. I Mauritius avkriminaliserades samkönat sex. Antalet länder där samkönade par kan ingå äktenskap fortsatte att öka. Under 2023 tillkom Estland och Nepal. 1,3 miljarder människor i världen bor numera i länder där det går att gifta sig oavsett vilket kön ens partner har. I flera länder gjordes också framsteg för transpersoners rättigheter, t.ex. blev det i Finland och Spanien betydligt enklare för transpersoner att ändra juridiskt kön.

EUROPA

ARMENIEN, GEORGIEN, MOLDAVIEN, UKRAINA

RFSL stöttar aktivister i att förbättra sina kunskaper i engelska. För närvarande deltar 12 aktivister från Armenien, 14 från Georgien, 8 från Moldavien och 16 från Ukraina i engelskakurser.

FN/SCHWEIZ

RFSL deltog i olika påverkansaktiviteter vid FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève. RFSL bidrog till att mandatet för FN:s oberoende SOGI-expert (sexual orientation och gender identity) förlängdes, samorganiserade Trans Advocacy Week, deltog i aktiviteter kring FN:s globala flyktingpakt och gjorde det möjligt för hbtqi-aktivister att delta och kunna påverka för en förbättring av hbtqi-personers rättigheter.

AFRIKA

MAURITIUS

RFSL arbetade med Pan Africa ILGA för att organisera en utbildning om säkerhet och välmående för transpersoner och personer med intersexvariationer från Afrika. 17 aktivister från 12 afrikanska länder deltog i utbildningen som fokuserade på att definiera och förstå säkerhet och välbefinnande ur ett dekolonialt perspektiv med fokus på omsorg om sitt community. Deltagarna lärde sig olika begrepp och strategier och tog fram en handlingsplan för att stärka sina communities och organisationer.

ASIEN

RFSL har ingått partnerskap med Asia Feminist LBQ Network (AFLN), ett nytt nätverk bestående av lesbiska, bisexuella och queera aktivister och organisationer som arbetar för att adressera exkludering av denna grupp inom både den bredare hbtqi- och kvinnorörelsen. RFSL kunde ge stöd till AFLN för att genomföra en regional utbildning om säkerhet och välmående för lesbiska, bisexuella och queera aktivister. Partnerskapet sker tillsammans med RFSU.

THAILAND

RFSL och Intersex Asia organiserade ett event i Bangkok i oktober 2023 för Intersex Awareness Day. Det veckolånga evenemanget inkluderade bl.a. Intersex Asias årsmöte och en tre dagar lång utbildning om att bygga upp organisationers kapacitet. 18 intersexaktivister från 8 länder samlades för att diskutera en femårig strategi, stärka samarbete och samordning samt förbättra organisations- och ledarskapskapacitet.

AFGHANISTAN

Det etablerades ett långsiktigt åtagande för att stödja afghanska hbtqi-personer genom RFSL:s partnerskap med ILGA Asia. Tack vare RFSL:s regionala krishanteringsfond var det också möjligt att öka finansieringen för att stödja afghanska hbtqi-personer att fly till andra länder

”

Vi vill ge röst åt troende hbtqi-personer.

Hbtqi-rättigheter utmanas globalt idag ofta av religiösa ledare och grupper. Det gör det viktigt att synliggöra hbtqi-personer som är troende och religiösa ledare som allierar sig med hbtqi-personer. Global Interfaith Network (GIN), med huvudkontor i Sydafrika, gör just detta.

GIN och RFSL har nyligen blivit partnerorganisationer inom RFSL:s internationella arbete i det globala syd och öst. GIN strävar efter att synliggöra den mångfald som finns bland troende människor. Man vill även visa att det inte behöver finnas någon konflikt mellan mänskliga rättigheter å ena sidan och uppfattningar baserade på religiös tro å den andra.

Pastor **Toni Kruger-Ayebazibwe** är GIN:s verksamhetschef. Vi frågade henne om varför det är viktigt att uppmärksamma troende hbtqi-personers röster och vad det finns för strategier för att motverka den skadliga religiösa retorik mot hbtqi-personer som förekommer över hela världen.

- Vi vill ge röst åt troende hbtqi-personer från det globala syd och öst och utmana narrativ som polariserar. Till exempel att man inte både kan vara queer och religiös eller att hbtqi skulle vara ett främmande eller västerländskt koncept, förklarar Toni.

GIN använder sig av flera strategier för att göra detta. En är att vara närvarande i politiska utrymmen på

Toni Kruger-Ayebazibwe

Executive Director GIN
Präst

global nivå, som i FN. Där har GIN anordnat sidoevenemang om till exempel förkoloniala förståelser av sexualitet och kön och även skapat utrymmen för dialog mellan FN-delegater och civilsamhällesorganisationer.

- Om vi inte dyker upp och interagerar, så tenderar de trosbaserade röster som dyker upp i dessa utrymmen att vara konservativa röster som vill motverka rättigheter och som tillhör anti-genusrörelsen. Det är verkligen viktigt att skapa utrymme för progressiva trosbaserade röster.

En av GIN:s styrkor är organisationens förmåga bygga upp hbtqi-personers kapacitet på lokal och nationell nivå för att lyckas engagera allierade religiösa ledare från alla religioner

- Vi har lärt oss att det ofta är religiösa ledare som fungerar som allierade som är de som har möjlighet att påverka sina kollegor för att förändra deras uppfattningar om hbtqi-personer. Dessa allianser ökar motståndskraften inom queergemenskapen.

Familjefrågor

Ett övergripande mål för RFSL:s arbete med familjefrågor är att det aldrig ska finnas oskäligen hinder i lagstiftning, eller praxis, som omöjliggör för hbtqi-personer att bilda familj på det sätt som önskas eller leva tryggt i de familjer som valts. Barn som växer upp med hbtqi-föräldrar ska ha samma trygghet, samma möjligheter och möta samma respekt som andra barn oavsett hur de kommit till.

För att anpassas till olika familjekonstellationer behöver föräldraskapen förenklas och bli jämlik och könsneutral. Bland övriga familjefrågor som RFSL arbetar med kan nämnas möjlighet för barn att ha fler än två vårdnadshavare och juridiska föräldrar och att lagstiftning införs som reglerar hur föräldraskap och medborgarskap ska fastställas för barn som föds efter värdgravitet i utlandet.

Arbete som under 2023 bedrivits

RFSL bedriver påverkansarbete inom familjefrågor gentemot beslutsfattare och myndigheter, där bl.a. möten genomförs med riksdagsledamöter, ministrar och myndighetsföreträdare för att trycka på för förändring. En person på RFSL:s förbundskansli är sakkunnig i familjefrågor.

Under året upprätthölls en dialog med ledamöter från regeringspartierna, samt Socialdemokraterna, i riksdagens civilutskott för att framhålla vikten av att förslag från den statliga utredningen *Alla tiders föräldraskap – ett starkt skydd för barns familjeliv* (SOU 2022:38) genomförs. Utredningen hade till uppdrag att undersöka hur man kan åstadkomma en mer sammanhållen, könsneutral och jämlik reglering om föräldraskap samt regler om föräldrans ansvar som är anpassade till olika familjekonstellationer. RFSL inkom i januari 2023 med ett omfattande remissvar på utredningens betänkande. Remissvaret har under året kunnat användas som grund till underlag inför och efter möten med beslutsfattare. I januari arrangerade RFSL, tillsammans med riksdagens hbtqi-nätverk, ett seminarium i riksdagen där utredaren själv presenterade utredningens förslag.

RFSL tillhandahåller uppdaterad information på rfsl.se/foralder om frågor kopplade till hbtqi-familjer. Informationen berör bl.a. hur vägarna till föräldraskap kan se ut, hur familjejuridiken och föräldraförsäkringen fungerar för hbtqi-personer och hur man pratar med barn om hur de kommit till. Vidare finns texter, som hålls uppdaterade, och filmmaterial som togs fram inom det avslutade projektet *Regnbågsfamiljer i väntan*, bl.a. om hur minoritetsstress påverkar en graviditet och tankar inför förlösningen. RFSL svarar också på ett hundratal mejl per år kopplat till familj, främst kring familjejuridik.

Behov som RFSL:s arbete med familjefrågor svarar mot

Den önskan om att bli förälder som många människor har kan för hbtqi-personer vara något svårare att förverkliga. Vägarna till ett föräldraskap kan se ut på

många olika sätt, bl.a. beroende på om en själv har möjlighet att bli gravid. Familjelagstiftningen är fortfarande inte anpassad för hbtqi-personers behov. De normer för föräldraskap som finns i samhället gällande föräldraskap kan verka uteslutande för hbtqi-personer. Det finns ett stort behov av information om praktiska tillvägagångssätt och vilka lagliga rättigheter man har för att kunna bli förälder. Hbtqi-personer har i genomsnitt ett lägre förtroende för vården än befolkningen i stort. Många känner ett behov av att kunna spegla sig i och få dela erfarenheter med andra som på liknande sätt bryter mot samhällets normer kring familj.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s arbete med familjefrågor

Inom RFSL finns stor kunskap om familjefrågor och hur familjelagstiftningen fungerar för hbtqi-personer, något det finns samlad information kring på rfsl.se/foralder. En stor andel regnbågsfamiljer nås av de informations-texter och det filmmaterial som tagits fram.

En betydande utmaning är att familjelagstiftningen i Sverige långt ifrån är anpassad efter hbtqi-personers behov och i många fall ger konsekvenser som upplevs som både försvårande och diskriminerande för personer som önskar bli föräldrar eller är föräldrar. Att lagstiftningen också är komplicerad ställer krav på en tydlig och pedagogisk kommunikation kring hur den fungerar och vilka utmaningar den bidrar till. Det är fortsatt en utmaning att försöka nå ut brett till målgruppen kring hur den föräldraskapspresumtion som infördes under 2022 fungerar för den som fått barn efter heminsmination eller behandling på klinik utomlands med helt anonym donator.

Resultat under 2023

- » 3 debattartiklar publicerades på temat hbtqi-personers föräldraskap. 2 av dessa, i *Göteborgs-Posten* och *Svenska Dagbladet*, handlade om utredningen *Alla tiders föräldraskap*. Den tredje, i *Expressen*, gjordes tillsammans med Femmis och handlade om behovet av ett nationellt donationsregister över ägg- och spermiedonatorer.
- » Kunskapsstödet *Hbtq-kompetens – för dig som arbetar med blivande och nyblivna föräldrar*, som släpptes inom projektet *Regnbågsfamiljer i väntan*, är fortsatt efterfrågat och används inom graviditetsvården. 70 exemplar av kunskapsstödet skickades ut under året.

Transpersoners hälsa & rättigheter

Frågor som rör transpersoners hälsa och rättigheter genomsyrar flera olika projekt och verksamheter. På förbundskansliet finns en sakkunnig i transfrågor som ägnar särskilt fokus åt aktuella politiska processer som berör rättigheter och hälsosituation för transpersoner.

Mest fokus på transfrågor inom RFSL har verksamheten Transformering, som drivs tillsammans med RFSL Ungdom, och det angränsande projektet *Tillgänglig Transkompetens*. Transformering erbjuder stöd och information till transpersoner och andra i alla åldrar som har funderingar kring könsidentitet, samt till närstående och yrkesverksamma som vill ha kunskap och rådgivning kring transfrågor. Arbetet bedrivs genom en hemsida, svar på frågor via ett webbformulär och dialog med myndigheter, hälso- och sjukvård samt organisationer inom civilsamhället. En stor del av de frågor som kommer från transpersoner berör olika delar av den könsbekräftande vården och mående kopplat till att vara trans eller ha funderingar kring sin könsidentitet. Projektet *Tillgänglig Transkompetens* handlar om att ta fram nytt material till hemsidorna transformering.se och rfsf.se kring transpersoners hälsa och livsvillkor.

Transformering och projektet *Tillgänglig Transkompetens* finansieras av Folkhälsomyndighetens verksamhetsbidrag för psykisk hälsa och suicidprevention med ett bidrag på 1,75 miljoner.

Arbete som under 2023 bedrivits

Ett omfattande påverkansarbete för förbättrad tillgång till rättigheter och förbättrade livsvillkor för

transpersoner har bedrivits. De perspektiv som RFSL lyfter med myndigheter, vårdgivare och beslutsfattare utgår från transpersoners egna erfarenheter. Fokus har legat på tre områden:

- en moderniserad könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande,
- att förbättra den könsbekräftande vården i samband med att delar av den görs om till nationell högspecialiserad vård, och
- att motarbeta en allt mer negativ mediebild av transpersoner samt desinformation som sprids både i sociala medier och i media.

Under 2023 anordnades två seminarier i riksdagen och en manifestation (på Sergels torg den 12 september) kring behovet av en moderniserad könstillhörighetslag. Regeringen hade utlovat ett lagförslag under våren 2023 men presenterade inget sådant. Möten genomfördes med alla regeringspartiernas och med Socialdemokraternas ledamöter i riksdagens socialutskott för att konkretisera behovet av en ny lag. Uppvaktningar i frågan genomfördes också med sjukvårdsminister **Acko Ankarberg Johansson** (KD) och jämställdhetsminister **Paulina Brandberg** (L). I samband med manifestationen gjordes ett upprop för en moderniserad könstillhörighetslag som över 50 olika civilsamhällesorganisationer skrev under, bl.a. Amnesty, ForumCiv, Kvinna till Kvinna, Röda Korsets Ungdomsförbund och Suicide Zero. I september meddelade regeringspartierna M och L att de skulle gå vidare på egen hand, genom ett utskottsinitiativ i riksdagen, för att genomföra en ny könstillhörighets-

lag. Det lagförslag de presenterade har i stort sett samma innehåll som en lagrådsremiss från den förra regeringen från 2022. I förslaget föreslås tyvärr att det inte enbart är den enskildes självbestämmande som ska vara styrande vid ändring av juridiskt kön.

Behov som arbetet med transpersoners hälsa och rättigheter svarar mot

God vård och hälsa är mänskliga rättigheter. Samtidigt ser vi att Sverige fortsatt misslyckas med att tillgodosätta transpersoners behov av vård, och att situationen försämras. Kötiderna inom den könsbekräftande vården har under året fortsatt att växa. De uppgår nu till flera år för ett första besök. De allt längre kötiderna gör att det även tar allt längre tid (idag mellan 5-8 år) att ändra juridiskt kön. Detta utgör brott mot transpersoners mänskliga rättigheter.

Det finns ett stort behov av samlad, uppdaterad och lättillgänglig information om transfrågor och ett stort behov av rådgivning och samtalsstöd med transkompetens. Många som söker stöd upplever sig famla i ett tomrum där de ofta blir hänvisade någon annanstans. Att ha tillgång till den här typen av information och rådgivning främjar den psykiska hälsan för målgruppen och är suicidpreventiv. Många som är trans eller som har funderingar kring sin könsidentitet upplever utanförskap och utsatthet. De utsätts för fördomar, diskriminering och ifrågasättanden samt brist på kunskap och stöd inom vård och omsorg. Positionen som utsatt grupp skapar livsvillkor med ökad psykisk ohälsa och ojämlika möjligheter att ta del i utbildning, yrkesliv och samhällsliv. Verksamheten för att främja en god psykisk hälsa riktar in sig på målgruppens behov av att ha tillgång till stöd, kunskap och rådgivning.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s arbete med transpersoners hälsa och rättigheter

Transformering är en etablerad och betrodd verksamhet som bedriver en god samverkan med andra organisationer. Dialog sker med delar av den könsbekräftande vården, vilket säkerställer aktuell kunskap. Vi lyssnar till målgruppens behov genom direktkontakt samt genom att ta del av ny forskning om hälsofaktorer för hbtqi-personer och utformar stöd och akti-

viteter utifrån dessa erfarenheter och kunskaper. Vi återkopplar erfarenheterna från målgruppen direkt till beslutsfattare med makt att påverka utformningen av den könsbekräftande vården, förebyggande arbete och samhällliga stödfunktioner.

Problemen med spridning av desinformation om transpersoner ökar. Det är tydligt att debatten i Sverige påverkas av vad som sker globalt. Att bemöta och motverka detta tar en stor andel resurser i anspråk. RFSL har motverkat den negativa mediebildningen och desinformationen genom att erbjuda korrekt och saklig information i våra olika kanaler. En oroande utveckling under 2023 var att vi såg att verksamheter för transpersoner mottog fler hot.

Tillgången till stöd för transpersoners specifika behov är svårtillgänglig, vilket innebär en stor påfrestning och hälsorisk. Detta särskilt eftersom kompetensen kring transfrågor är bristfällig inom många av samhällets stödinsatser. Utmaningen har hanterats genom att satsa på suicidpreventiv kompetens inom RFSL och i våra utåtriktade stödkanaler samt genom att kommunicera målgruppens behov och situation till ansvariga beslutsfattare inom myndigheter och hälso- och sjukvård.

Resultat under 2023

- » **Transformering besvarade 990 stödjande och rådgivande mejl.** 25 procent av mejlen från transpersoner berörde psykisk ohälsa. Av dessa handlade 5 procent om suicidtankar och suicidförsök. Den utvärdering som alla som får rådgivning genom Transformering har möjlighet att svara på visade att 87 procent upplevde kontakten som mycket bra och att 81 procent upplevde att de fick den hjälp och det stöd de ville ha,
- » RFSL har deltagit i samverkan för framtagande av en ny **Nationell strategi** för suicidprevention och har i det sammanhanget kunnat belysa erfarenheter och behov som vi möter.
- » **En namninsamling för en ny könstillhörighetslag** baserad på självbestämmande som genomfördes tillsammans med Amnesty och RFSL Ungdom samlade 8 939 underskrifter.

Insamling

Insamlingsstiftelsen RFSL samlar in pengar till förmån för hbtqi-personers rättigheter i Sverige och internationellt. Insamlade medel kommer från privatpersoner, organisationer och företag.

Insamlingsstiftelsen innehar ett 90-konto och är därmed en insamlingsorganisation som uppfyller högt uppställda krav av Svensk Insamlingskontroll. Insamlingsstiftelsen är även ansluten till Giva Sverige som verkar för att säkra etisk, transparent och professionell insamling av gåvor. Arbetet i stiftelsen sker ideellt, under ledning av en styrelse. Stiftelsen har inga kostnader för anställda. RFSL hjälper till med administrativt stöd som finansieras utanför utdelningen till RFSL-verksamhet från stiftelsen. Med relativt små medel samlas det in medel som är av stor betydelse.

Insamlingsstiftelsens arbete

Insamlingsstiftelsen ändamål är att samla in medel till förmån för arbete där alla - oavsett sexuell läggning, sexualitet, könsidentitet och könsuttryck, erkänns samma rättigheter och möjligheter i Sverige och internationellt. Arbetet kan ske genom bland annat opinionsbildning, informations spridning, utbildning, internationella utvecklingssamarbeten och hjälpverksamhet. Strategin för att uppnå ändamålet är att aktivera befintliga nätverk och RFSL:s medlemmar, för att på så vis möjliggöra för både privatpersoner och företag att konkret stödja arbetet för hbtqi-personers mänskliga rättigheter. Den eftersträvade effekten på längre sikt är att den verksamhet som bedrivs är mer omfattande än idag, vilket innebär att arbetet för hbtqi-personers rättigheter kan bedrivas med större kraft. Även en förbättrad långsiktighet i arbetet, vilket bidrar till starkare resultat från verksamheterna, är en målsättning.

En växande volym insamlade medel under de senaste åren är i linje med ett mål om att skapa ett mer självständigt insamlingsarbete. Fokus har under de senaste åren varit att bygga upp en bas av månadsgivare och etablera mer långsiktiga företags-

samarbeten som gör skillnad. På sikt är målet att det ska finnas tre gånger så mycket stöd från Insamlingsstiftelsen RFSL till arbetet för hbtqi-personers rättigheter, jämfört med hur mycket stöd som lämnas idag. Det arbete som tar emot stöd ska ha gjort dokumenterad skillnad för hbtqi-personer på system- eller samhällsnivå, organisationsnivå och individnivå.

RFSL har tack vare stöd från Insamlingsstiftelsen stärkt hbtqi-personer runt om i Sverige, såväl som i andra länder. Medlen för 2023 finansierade bland annat arbete RFSL utför inom asyl och migration och internationell verksamhet.

För att säkerställa att Insamlingsstiftelsen RFSL gör rätt prioriteringar görs följande uppföljningar:

- Insamlingens storlek och andel av RFSL:s finansiering.
- Hur många medlemmar RFSL organiserar och på hur många orter det finns verksamhet.
- Vad deltagare i aktiviteter säger om trygghet och nöjdhet i utvärderingar.
- Antal partners som får stöd i internationell verksamhet och om de anser att de får ett användbart stöd.
- Antal medlemmar i RFSL Newcomers och antal mötesplatser runt om i landet.
- Antal asylsökande som får stöd direkt och indirekt och hur det går i ärenden som RFSL stöttar.
- Vilka målgrupper RFSL uppmärksammar i kampanjer och kommunikation.

RFSL:s insamlingsarbete arbetar för att utveckla sin effektmätning. Detta för att inom ramen för respektive verksamhet säkerställa att verksamheten är i linje med både organisationens och projektens mål.

Behov som RFSL:s insamlingsarbete svarar mot

Det arbete för hbtqi-personers rättigheter som RFSL och andra aktörer bedriver behöver ha större och mer stabil finansiering genom privat givande så att arbetet inte är lika utsatt för politiska svängningar från t.ex. offentlig finansiering. Insamlade medel behövs också för arbete med utsatta hbtqi-personer som det offentliga inte vill stötta. Gåvor till Insamlingsstiftelsen RFSL gör det möjligt för RFSL och andra organisatio-

Stöd gavs till att anordna ett Pridefirande i polska Bydgoszcz.

ner att självständigt arbeta för rättigheter och bättre livsvillkor oavsett vad beslutsfattare bestämmer eller vad offentliga bidragsgivare prioriterar. RFSL gör det möjligt att bidra till arbetet för hbtqi-personers rättigheter på ett enkelt sätt. En del av RFSL:s arbete skulle inte kunna genomföras utan detta stöd från privatpersoner, organisationer och företag.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s insamlingsarbete

Det är tydligt att det finns en vilja att bidra till långsiktig och oberoende arbete för hbtqi-personers rättigheter inom såväl hbtqi-samhället som bland allierade. RFSL har hög trovärdighet och insamlingsstiftelsen är en viktig länk mellan de som vill bidra och RFSL som besitter förmåga att utföra verksamhet. Inom stiftelsen finns hög kompetens kring både hbtqi-frågor och insamling. Stiftelsen arbetar nära RFSL och kan identifiera behov där donerade pengar kan göra största möjliga skillnad.

En utmaning är att RFSL:s insamlade medel fortsatt är långt ifrån att säkra oberoende finansiering till arbetet för hbtqi-personers rättigheter och behöver öka. Att hitta resurser till själva insamlingsarbetet, vilket kräver arbetstid, administration, kommunikationsinsatser och regelbundet relationsbygge, är en ständig utmaning. Även om insamlade medel går till behov som finns så kommer omfattande behov att

kvarstå, både i Sverige och internationellt, av att ge hbtqi-personer förutsättningar att organisera sig och att behandlas likvärdigt och rättssäkert.

Resultat under 2023

- » **Insamlade medel** uppgick till 1 484 143 kr. Gåvorna kom från månadsgivare, från insamlingar i sociala medier och från företagsdonationer.
- » **Antalet månadsgivare** var vid årsskiftet 907, vilket är en ökning med 21 aktiva månadsgivare under året.
- » **Insamlingsstiftelsen** har haft samarbeten under året med bl.a. IKEA, Verisure och The Humble Co.

Under året delade Insamlingsstiftelsen ut 1 115 000 kr i stöd.

Stödet gick till:

- 100 000 kr i **kärnstöd till RFSL**, varav ca 600 000 kr använts till egeninsatser i RFSL:s i övrigt av olika bidragsmedel finansierade internationella projekt och resten till RFSL:s arbete för hbtqi-personers rättigheter i Sverige, bl.a. till arbete inom asyl och migrationsområdet.
- 15 000 kr till den polska organisationen Marsz Równosci Bydgoszcz att användas för att arrangera det **Pridefirande som hölls i Bydgoszcz** den 23 september.

Hiv- & STI-prevention

RFSL:s hiv- och STI-preventiva arbete är en del av arbetet för hbtqi-personers hälsa. Arbetet har under 2023 utgått från fyra olika delmål:

- **Stärka förutsättningarna för RFSL:s avdelningar att bedriva ett långsiktigt och stabilt hiv- och STI-preventivt arbete.**
- **Stärka förutsättningarna bland män som har sex med män, transpersoner och nyanlända hbtqi-personer för att ha säkrare sex och för att testa sig för hiv/STI.**
- **Bedriva påverkansarbete kring hiv- och STI-prevention och sexuell hälsa.**
- **Vara en kunskapsresurs för andra organisationer, myndigheter och internationella aktörer.**

Arbetet finansieras genom ett verksamhetsbidrag från Folkhälsomyndigheten som 2023 uppgick till 8,47 miljoner. Elva av RFSL:s avdelningar, samt RFSL Rådgivningen Skåne, bedrev under 2023 också hiv/STI-prevention med hjälp av medel från Folkhälsomyndigheten. RFSL nationellt fungerar som en stödresurs för avdelningarna i deras hiv/STI-prevention.

RFSL:s hiv och STI-preventiva arbete innehåller:

- Utbildningar och workshops för avdelningsaktiva, med flera.
- Kampanjer som informerar kring hiv och STI och strävar efter att motverka stigma kring hiv.
- Interaktioner kring hiv, STI och säkrare sex: främst i form av Sexperterna Chatt, som nås online.

Arbete som under 2023 bedrivits

- För att uppmärksamma att det 2022 var 40 år sedan den första aids-diagnosen ställdes i Sverige, togs dokumentärfilmen *Stockholm, 1982* fram i samarbete med RFSL Ungdom och produktionsbolaget [sic] film. I filmen berättar tre bögar om hur det var att vara ung bög under aidsepidemins första år i Sverige. I samband med World Aids Day 2023 anordnades visningar av *Stockholm, 1982* hos 11 avdelningar. I Stockholm arrangerades en visning med panelsamtal på Zita Folkets Bio 12 december för inbjudna. Utöver det har filmen visats i samband med regionala träffar för avdelningar, i samband med RFSL:s kongress i Stockholm i oktober samt under Folkhälsomyndighetens organisationsforum i Stockholm i november. I slutet av året publiceras filmen på Youtube, där den hittills har visats nästan 7 000 gånger. *Stockholm, 1982* visades den 30 november även i riksdagen i samband med ett lunchseminarium som riksdagsledamöterna **Ulrika Westerlund** (MP) och **Anna Starbrink** (L) bjöd in till. Efter filmvisningen hölls ett panelsamtal kring informationsplikten tillsammans med Posithiva Gruppen, Noaks Ark och RFSL Ungdom.
- Som ett komplement till *Stockholm, 1982* togs kortare tidskapsfilmer fram bestående av intervjuer med ytterligare fem personer som var med när hiv kom till Sverige. Klipp från dessa fem tidskapsintervjuer spreds i sociala medier och på Youtube under december. Totalt spelades materialet 253 362 gånger i dessa kanaler.
- I samarbete med förbundets avdelningsstöd har fem regionala träffar med och för RFSL:s avdelningar genomförts. Syftet med träffarna har varit att kartlägga avdelningarnas önskemål, behov och förutsättningar kopplat till hiv/STI-prevention. 46 personer från 20 avdelningar deltog. Träffarna

Skulle säga att jag fått ett till perspektiv och djupare förståelse för hur det var när hiv och aids kom och hur det skiljer sig från hur det ser ut idag.

Reaktion från person som sett den av RFSL framtagna filmen Stockholm, 1982.

uppskattades av deltagarna som uppskattade att få träffa och inspireras av andra avdelningars arbete, både inom hiv/STI-prevention och generellt.

- Snabbtestning för hiv och könsjukdomar till målgrupperna män som har sex med män, transpersoner och nyanlända hbtqi-personer har kunnat erbjudas i förbundets regi vid fem olika tillfällen runtom i landet.
- Ett påverkansarbete som syftar till att tillgängliggöra HPV-vaccination för fler har fortsatt under året. Arbetet leds av RFSL Ungdom och har som mål att pojkar och unga män erbjuds avgiftsfri catch up-vaccination och att avgiftsfri riskgruppsvaccination erbjuds män som har sex med män, transpersoner och personer som lever med hiv. Ett framsteg i arbetet nåddes när regeringen under sommaren gav Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utreda behov av och kostnader för catch up-vaccination respektive riskgruppsvaccination till ovan nämnda grupper.

Behov som RFSL:s hiv- och STI-prevention svarar mot

RFSL:s hivpreventiva arbete svarar mot delar av den nationella strategin mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar. RFSL:s hivpreventiva arbete riktar sig till några av de grupper som i strategin identifieras som särskilt utsatta för hiv, bland annat män som har sex med män, transpersoner och nyanlända. Konkret innebär arbetet att minska förekomsten av och öka kunskapen om hiv/STI bland hbtqi-personer, samt att motverka stigma kring hiv. Folkhälsomyndigheten har under året fått i uppdrag av regeringen att uppdatera denna befintliga strategi och RFSL har inkommit med synpunkter på detta arbete.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s hiv- och STI-prevention

RFSL:s arbete med sexuell hälsa riktar sig till hela hbtqi-gruppen, med särskilt fokus på nyanlända hbtqi-personer, män som har sex med män och transpersoner. RFSL:s hiv- och STI-prevention utgår från

evidensbaserade metoder. Utifrån många års erfarenhet finns gedigen kunskap om vilken typ av preventivt arbete som faktiskt fungerar. RFSL:s närhet till och kunskap om sina målgrupper bidrar till ett stort förtroende för arbetet med hiv/STI-prevention och sexuell hälsa. Under 2023 genomfördes för första gången på flera år fokusgrupper inom det hiv/STI-preventiva arbetet, vilket givit värdefull input kring både redan utförda insatser och inför kommande insatser. Detta arbete är något vi vill fortsätta utveckla framöver. RFSL:s hiv/STI-prevention stärks dessutom av de många avdelningar som bedriver preventivt arbete runt om i landet.

En utmaning är att det under året endast kunde genomföras en trans och sex-workshop, vilket är färre än planerat. Detta beror främst på svårigheter att hitta lämpliga arenor och att deltagande med workshop vid ett läger för unga transpersoner inte gick att genomföra av säkerhetsskäl. Ett växande motstånd mot transpersoners rättigheter påverkar möjligheterna att genomföra hiv- och STI-preventiva insatser gentemot transpersoner på ett tryggt sätt.

Resultat under 2023

- » **Sexperterna Chatt** hade 2 507 kontakter med målgrupperna män som har sex med män och transpersoner. Det var en uppgång från 1 719 kontakter året innan. Totalt 1 948 utskick av kondomer och glidmedel har också gjorts under året.
- » 422 personer har under året prenumererat på **RFSL:s testningspåminnelse**. Testningspåminnelsen riktar sig till män som har sex med män och transpersoner och innebär att man får en sms-påminnelse när det är dags att gå och testa sig för hiv och könssjukdomar.
- » RFSL har under flera år verkat för en **förändring av blodgivningsreglerna** för män som har sex med män. Under 2023 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att möjliggöra individbaserad riskbedömning av blodgivare, vilket var en välkommen förbättring.

Seniorarbete

RFSL bedriver seniorarbete på förbunds nivå sedan 2019. Målsättningen är att synliggöra äldre hbtqi-personer och deras erfarenheter samt att skapa mötesplatser som är riktade till äldre hbtqi-personer. Detta för att långsiktigt motverka ofrivillig ensamhet.

På nationell nivå finns ett medlemsnätverk för seniorfrågor. I Stockholm, Göteborg, Malmö, Örebro och Gävle finns det också lokala seniorgrupper som i olika grad är kopplade till en RFSL-avdelning. Det finns även ett seniorteam med representanter från de olika seniorgrupperna. Teamet deltar aktivt i arrangerande av aktiviteter och i informationsinsatser till äldre medlemmar. Genom regelbundna möten var tredje vecka med seniorteamet förankras det arbete som görs på förbunds nivå i de lokala grupperna, samtidigt som förbundet får uppdaterad information om vad som händer lokalt. Vidare bedrivs det en aktiv samverkan med externa aktörer och experter inom området äldre hbtqi-personers levnadsvillkor. Finansiering av seniorarbete har skett genom ett statsbidrag från Socialstyrelsen för att motverka ofrivillig ensamhet. Projektet har haft en total budget på 1,73 miljoner, varav en del går till seniorarbete.

Arbete som under 2023 bedrivits

Under 2023 ordnades två fysiska och tre digitala nationella seniorträffar. Den första fysiska träffen ägde rum i Göteborg, under West Pride. Den andra fysiska träffen var en kryssning till Helsingfors med 21 deltagare. Utvärdering visar att både de fysiska och digitala träffarna bidragit till en känsla av gemenskap med andra hbtqi-personer samt att deltagarna upplevt en ökad samhörighet med RFSL.

Medlemstidningen *Seniorbladet* skickas ut en gång per år till alla medlemmar som är 60 år eller äldre. För vissa äldre medlemmar är detta den enda kommunikationen från RFSL som faktiskt når dem, då de inte använder sig av digitala medier.

Det har under året startats upp ett fördjupat samarbete mellan hbtqi-rörelserna i de nordiska länderna för att uppmärksamma och inkludera äldre medlemmar. En ansökan till Nordiska Ministerrådet om att hålla en nordisk konferens om äldre frågor i Stockholm i oktober 2024 har beviljats. Samtliga nordiska länder kommer att vara representerade, samt Åland, Färöarna och Grönland. Syftet med konferensen är att skapa en gemensam plattform för seniorarbetet bland de nordiska länderna och att utbyta kunskap om äldre hbtqi-personers levnadsvillkor och erfarenheter.

Behov som RFSL:s seniorarbete svarar mot

Seniorarbetet svarar mot ett behov av att spegla, bekräfta och bemöta äldre hbtqi-personer utifrån deras specifika erfarenheter av att leva som hbtqi-personer i sin generation. Det gäller både för RFSL som organisation och för andra aktörer som möter äldre, såsom personal inom vård och omsorg. Det svarar också mot behovet av att ha tillgång till hbtqi-communityt även som äldre, då många uppfattar hbtqi-rörelsen som en rörelse främst för yngre hbtqi-personer. I viss mån behöver aktiviteter anpassas till äldres behov av fysisk tillgänglighet men också utifrån att ork och intressen kan förändras med åldern.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s seniorarbete

Seniorarbetet präglas av samverkan och förankring. Genom seniorteamet finns en struktur för lokal förankring, där vi kan delge varandra vad som händer i olika delar av nätverket. Det gör även att det arbete som förbundet utför förankras i de avdelningar som har ett aktivt seniorarbete. En stor utmaning är oförutsägbarheten i finansieringen. Besked inkom först i juni om fortsatt finansiering, vilket innebar att det inte fanns verksamhet i någon större utsträckning förrän efter sommaren.

Resultat under 2023

- » I den läsarusundersökning för *Seniorbladet* 2023 som genomfördes svarade 26 procent att tidningen i hög grad har fått dem att känna en större närvaro från RFSL och 47 procent att den har gjort så i viss mån.
- » Att RFSL var med och påverkade för att inkludera äldre som ett fokusområde i den nationella hbtqi-handlingsplanen ledde till att Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten fick i uppdrag att göra varsin kartläggning av situationen för äldre hbtqi-personer. Socialstyrelsen tittade på hur kommunerna jobbar med inkludering av hbtqi-perspektiv i arbetet med äldre och inkluderade i sin rapport ett antal rekommendationer kring det vidare arbetet med att öka hbtqi-kompetensen inom kommunala verksamheter som möter äldre, bl.a. att det behöver spridas information till äldre hbtqi-personer om rättigheter i vård och omsorg.

Stödmottagning

Maria Tillquist och Kina Sjöström är kuratorer vid RFSL Stödmottagning.

RFSL Stödmottagning är en nationell verksamhet som riktar sig till hbtqi-personer utsatta för våld, hot och trakasserier. Mottagningen bemannas av två kuratorer och en teamledare. Den vanligaste anledningen till kontakt är utsatthet för våld i en nära relation, vilket även innefattar hedersrelaterat hot och våld. Den näst vanligaste är erfarenhet av hatbrott. Utsatthet för diskriminering och risk för hatbrott är andra anledningar till kontakt.

Det stöd som kan erbjudas är både av stödjande och praktisk karaktär, såsom:

- enstaka krissamtal eller flera bearbetande samtal,
- information om rättigheter,
- kontakt med vård och myndigheter,
- stöd vid polisanmälan och i rättsprocess, och
- skyddat boende.

Även anhöriga till utsatta hbtqi-personer erbjuds stöd. Stödet sker via telefon, e-post, videosamtal och/eller fysiska besök. Stödsamtal kan erbjudas på svenska, engelska, spanska och arabiska, eller genom tolk, och dessa utgör på så sätt ett tillgängligt stöd oavsett stödsökandes språk.

RFSL Stödmottagning verkar också som ett nationellt kunskapscenter. Detta genom att stärka kompetensen och kunskapen om våldsutsatta hbtqi-personer hos både myndigheter och ideella aktörer. Utbildningar erbjuds till bl.a. socialtjänst och ideell sektor. En återkommande föreläsning om våld i hbtqi-personers nära relationer genomförs på Nationellt centrum för kvinnofrid för utredande poliser och andra yrkesverksamma.

Verksamheten finansieras genom dels ett statsbidrag på 2,7 miljoner, som fördelas av Socialstyrelsen, och dels genom ett anslag på 0,87 miljoner från Brottsofferfonden, som fördelas av Brottsoffermyndigheten.

Behov som RFSL Stödmottagning svarar mot

RFSL Stödmottagning behövs både för att erbjuda stöd till de som är i behov av det och för att medverka

till ökade kunskaper om våldsutsatthet inom gruppen och i resten av samhället. Hbtqi-personer löper större risk för att utsättas för hot och våld och har en större psykisk ohälsa än befolkningen i stort. Många hbtqi-personer har lågt förtroende för samhällets hjälpinstanser vid utsatthet för våld och heteronormativa föreställningar om våld i nära relationer försvårar att få lämpligt stöd. Kunskapen om hbtqi-personers våldsutsatthet och de specifika behov som finns är låg hos de verksamheter som erbjuder stöd vid våldsutsatthet.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s arbete med våldsutsatta hbtqi-personer

Med omfattande specifik kunskap inom området våldsutsatta hbtqi-personer kan kuratorerna stödja personer på ett individanpassat sätt. RFSL Stödmottagning har en unik kompetens om den dubbla utsatthet det innebär att både tillhöra hbtqi-gruppen och vara utsatt för våld. Verksamheten uppfattas som en trygg plats, där man slipper hetero- och cisnormativitet. En utmaning är att finansieringen inte är permanent, utan projektmedel behöver sökas varje år. En annan är att de intäkter som erhålls från placeringar av socialtjänsten till det skyddade boendet endast täcker en del av kostnaderna för att driva det. Det finns även begränsade resurser för att upprätthålla en god kännedom om mottagningens verksamhet inom hbtqi-communityt.

Resultat under 2023

- » 224 enskilda personer mottog **olika former av stöd**.
- » **Skyddat boende** erbjöds till en person under 165 dygn.
- » 7 egna **föreläsningar eller utbildningar** genomfördes.
- » Vid 12 tillfällen deltog stödmottagningen i **panelsamtal** under konferenser och Pridefiranden.

Utbildning

RFSL Utbildning är Sveriges största aktör för utbildning och processledning om hbtqi och inkludering. Utbildningar sker i form av hbtqi-certifieringar, webbutbildningar, föreläsningar och workshops.

Sedan starten (2008) har RFSL Utbildning hbtqi-certifierat över 550 verksamheter runt om i landet. Fokus för alla utbildningar är hbtqi-personers livsvillkor, normer kopplade till kön och sexualitet, samt vad ett hbtqi-kompetent bemötande innebär. RFSL Utbildning erbjuder också konsulttjänster för företag och organisationer som vill få inspiration, guidning och praktiska verktyg i sitt inkluderingsarbete. Utbildningar utgår från ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv och vi arbetar med alla diskrimineringsgrunder. Utbildningarna är till största delen processinriktade och syftar till att bygga eller stärka upp det systematiska arbetet mot diskriminering.

Fokus för RFSL Utbildning under 2023 har legat på uppdatering och utveckling av den senaste modellen av hbtqi-certifieringen samt att bibehålla den höga kvaliteten i de utbildningar som erbjuds. Utbildningsverksamheten bedrivs av det av RFSL helägda RFSL Utbildning AB. Överskott som uppstår i aktiebolaget kan användas för att finansiera annan verksamhet inom RFSL.

Under 2023 har ett framgångsrikt samarbete med fackförbundet Vision utvecklats. Genom detta samarbete har RFSL positionerat sig som en före-

dragen kunskapspartner på många arbetsplatser där ett behov av fördjupad förståelse för hbtqi och jämlikhetsfrågor identifierats. Ett strategiskt kliv framåt har även varit lanseringen av den egna webbplatsen [rfslutbildning.se](https://www.rfslutbildning.se). En egen hemsida har ökat kontrollen över de digitala resurserna och minskat beroendet av externa konsulter. Hemsidan har blivit en katalysator för förändring, där innehållet med lätt-het kan uppdateras och anpassas för att bättre möta besökarnas behov.

Behov som RFSL:s utbildningsverksamhet svarar mot

Det finns behov av strategier för att skapa en mer inkluderande och synliggörande arbetsmiljö där alla medarbetare kan delta och utvecklas på lika villkor

RFSL Utbildning bidrar till att skapa ett inkluderande arbetsliv och bättre hälsa och livsvillkor för hbtqi-personer och andra. Detta genom kunskapshöjning och processledning i olika verksamheter som många människor möter eller arbetar i. De verksamheter som RFSL Utbildning utbildar och processleder har behov av ökad kunskap och praktiska verktyg för att tryggt kunna ge ett kompetent och normmedvetet bemötande av alla, oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Kunder som anlitar RFSL Utbildning ges kunskap och verktyg för att utveckla strategier för att skapa en trygg arbetsmiljö. En arbetsplats som certifieras av RFSL får verktyg att kunna arbeta systematiskt med likabehandling, bemötande och mänsk-

liga rättigheter. Det sker bl.a. genom att verksamheten får undersöka normer och risker men också möjligheter i sin egen verksamhet samt att den får stöd i att ta fram en långsiktig plan med konkreta insatser för arbetet framåt.

Styrkor och utmaningar med RFSL:s utbildningsverksamhet

En avgörande styrka i verksamheten är medarbetarnas på samma gång breda och nischade kompetens inom hbtqi, antidiskriminering, kommunikation, metodutveckling, pedagogik och förändringsarbete. Detta, tillsammans med ett kontinuerligt och strategiskt arbete med utbildningsutveckling, gör att de utbildningar som erbjuds är uppdaterade, väl genomarbetade och håller hög kvalitet. Att utbildningarna håller hög kvalitet bekräftas av att nästan alla deltagare, i de utvärderingar som görs, svarar att de skulle rekommendera utbildningen till andra. Inom verksamheten finns uppbyggda strukturer som gör att utbildargruppen gemensamt kan arbeta med utmaningar som uppstår kopplat till verksamheter vi möter samt hitta nya sätt att utveckla kompetensen, både i sakfrågor och i det pedagogiska arbetet. Utbildargruppen har under 2023 breddats med nya utbildare. En annan styrka är att verksamheten numera har ett långsiktigt strategiarbete inom försäljning och produktutveckling. Utvecklingen av finansiell rapportering samt finansiell statistik har också utvecklats under året.

Rådande höga inflation och lågkonjunktur har utgjort

en utmaning som varit påfrestande för RFSL Utbildning. Personalomsättningen har också en kännbar påverkan på schemaläggning av utbildningar och på det kvalitetsstärkande arbetet med utbildningarna. Som respons har RFSL Utbildning verkat utifrån en strategi som innebär en optimering av användningen av befintliga resurser samtidigt som företagets kostnader har effektiviserats. Det finns även ett fokus på samarbete med externa partners för att minska kostnader och förstärka den övergripande påverkan.

Resultat under 2023

- » **31 nya verksamheter blev hbtqi-certifierade.** 6 av de 31 verksamheterna var inom privat sektor. Linköpings Stadsbibliotek, ungdomsverksamhet inom Strängnäs kommun samt ledningsgruppen på Starbreeze var några av de verksamheter som genomgick certifieringsprocessen under året.
- » **68 verksamheter blev omcertifierade** och 80 övriga utbildningsinsatser genomfördes. Därutöver har ett antal konsultuppdrag genomförts, såsom granskning av läromedel och policydokument och inspelning av digitala utbildningar.
- » **RFSL Utbildnings omsättning uppgick till 8,3 miljoner.** Målet att uppnå vinst i verksamheten uppnåddes. Årets resultat blev ett överskott, före skatt, på 1,49 miljoner. Överskottet kommer användas för att stärka företagets kapital och reinvestera i verksamheten.

REFSL

Swisha ditt stöd

Ge en enkel gåva no strings attached genom att scanna qr-koden med din Swish-app eller swisha till: **123 900 40 86**.

